

De Watersector Exportindex (WEX)

1995-2023, prognose 2024



Panteia

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Netherlands Water Partnership in samenwerking met Water Alliance. Met dank aan financiering van Ministerie Infrastructuur en Waterstaat.



De Watersector Exportindex (WEX)

1995-2023, prognose 2024

Auteur(s)

Gratiëlla Schippers, Loïs Verhulst en John Boog

Gepubliceerd

Zoetermeer, 23-6-2025

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.



Inhoudsopgave

	Introductie	4
1	Inleiding	7
2	Ontwikkeling van de WEX sinds 1995	8
3	Vooruitzichten 2024 en 2025	11
4	Kansen en obstakels in de watersector naar regio	15
5	Internationale concurrentiekracht	19
6	De exportquote	21
7	Het exportaandeel van de watersector in de totale Nederlandse export	24
8	De bruto toegevoegde waarde	26
	Annexes	
Bijlage 1	Respons	28
Bijlage 2	Kerngegevens watersector	29
Bijlage 3	Totstandkoming WEX	32



Introductie

Geachte lezer,

In deze roerige, maar zeker ook boeiende tijden, zijn we enorm blij en trots u opnieuw de jaarlijkse rapportage van de Watersector Export Index (WEX) 2024 te mogen aanbieden. De rapportage biedt waardevolle inzichten in de groei en ontwikkeling van de Nederlandse watersector. In elke editie blikken we terug, maken we de balans op voor het lopende jaar (2024), en werpen we een blik op de toekomst. Wat zijn de wensen en behoeften van de sector voor de komende jaren?

De WEX heeft door de jaren heen over het algemeen altijd een positieve trendlijn gehad, wat betekent dat het exportaandeel van de Nederlandse watersector ten opzichte van het Bruto Nationaal Product gestaag gegroeid is. Dat is een mooie opsteker voor de Nederlandse watersector en benadrukt ook de belangen die Nederland heeft in internationale markten. Voor de brancheorganisaties, overheden en andere stakeholders die zichzelf bezighouden met de strategische positionering van de Nederlandse watersector internationaal en het creëren van een positieve impact, is het dan ook goed dat er veel programma's, projecten en initiatieven uitgerold worden.

Voordat we onszelf rijk rekenen, realiseren we ons ook de potentiële beperkingen van de WEX. Nu thema's als klimaatadaptatie en energietransitie aan belang winnen, rijst de vraag in hoeverre de keuzes achter de gebruikte algoritmes nog representatief zijn voor de Nederlandse watersector. Naarmate water zich steeds sterker ontwikkelt tot een cross-sectoraal thema, moeten we vrezen dat het statistisch steeds moeilijker wordt om de daadwerkelijke waarde van water volledig en accuraat in kaart te brengen.

Om deze bewustwording goed te adresseren, hebben wij dit jaar besloten om – naast de statistische WEX-rapportage – tevens tien diepte-interviews af te nemen met een representatieve groep Nederlandse waterexporteurs. Deze gesprekken leveren nieuwe inzichten op die ons in staat stellen de kwantitatieve cijfers naast kwalitatieve bevindingen te leggen. Op basis daarvan kunnen we weloverwogen beslissingen nemen over toekomstige activiteiten en beleid die het best aansluiten bij de behoeften van de Nederlandse watersector.

Een extra kwaliteitsslag dus, waarmee we onze scherpste behouden en blijven werken aan het versterken van de internationale concurrentiekracht van Nederland.

Hoe we deze conclusies op een later moment ook weer met u – de sector – zullen delen, komen we te zijner tijd op terug.

De respondenten van de WEX-enquête zijn over de gehele linie genomen zeer positief: 94% van de watersector bedrijven verwacht voor 2024 een toename of in elk geval status quo van de buitenlandse omzet van de wateractiviteiten, tegenover slechts 6% die een daling verwacht. Een ruime meerderheid ziet de toekomst dan ook



met meer vertrouwen tegemoet, waarbij er ook een grote rol voor de watersector ligt in het oplossen van en aanpassen aan de gevolgen van de klimaatcrisis.

Als we iets dieper in die cijfers duiken, zien we vooral vertrouwen in het internationaal marktpotentieel van de sub sectoren industrieel proceswater, industrieel afvalwater en drinkwatervoorziening. De belangrijkste internationale waterthema's voor de komende jaren die worden genoemd zijn: waterkwaliteit, waterschaarste en waterbeschikbaarheid, waterhergebruik & circulair watergebruik. Ook zien we duidelijk dat thema's op de nexus agro-water steeds prominenter worden: waterkwaliteit, waterschaarste, water & voedsel, verdroging.

Qua markten is er in de laatste jaren niet veel veranderd. Onze Europese buurlanden en de Noord-Amerikaanse markt voeren nog altijd de boventoon. Noemenswaardig is de specifieke belangstelling voor Saoedi-Arabië zowel in de watertechnologiesector als de deltatechnologiesector. Verder springt voor de watertechnologiesector India eruit als land dat de nodige belangstelling geniet vanuit de sector.

Opvallend is dat bij de genoemde marktbelemmeringen regelmatig wordt gewezen op een gebrek aan interne capaciteit en de bijbehorende budgetten, waardoor groei wordt belemmerd. Het maken van weloverwogen keuzes en het optimaal benutten van groeipotentie in diverse internationale markten is een prioriteit waar zowel het Netherlands Water Partnership als Water Alliance zich blijvend voor inzetten.

De roep om versterkte internationale samenwerking blijft onverminderd groot. Succesvolle exportinitiatieven vereisen nauwe samenwerking tussen publieke en private partijen, waarbij ook NGO's, waterschappen en kennisinstellingen als onmisbare stakeholders worden gezien.

Het versterken van partnerschappen met andere bedrijven en sectorpartijen in het buitenland, evenals het beter benutten van bestaande internationale netwerken en relaties, is dan ook een belangrijk speerpunt voor zowel het Netherlands Water Partnership als Water Alliance.

In dit rapport leest u meer over dit onderwerp en andere interessante bevindingen. We nodigen bedrijven in de sector van harte uit om ook de volgende enquête van Panteia in te vullen. Uw deelname is van groot belang voor een representatieve weergave van de sector en zal waardevolle inzichten bieden voor onze toekomstige plannen.

De WEX is uitgevoerd door Panteia, in opdracht van de Netherlands Water Partnership, in nauwe samenwerking met Water Alliance en Topsector Water & Maritiem. De financiering is afkomstig van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van het rapport, neem dan contact op met:

- Netherlands Water Partnership (Arjan Braamskamp – a.braamskamp@nwp.nl)
- Water Alliance (Hein Molenkamp – h.molenkamp@wateralliance.nl)



Met vriendelijke groeten,



Rick Elmendorp
Directeur-bestuurder
Netherlands Water Partnership



Hein Molenkamp
Managing Director
Water Alliance



1 Inleiding

Door data en bedrijfsinzichten te combineren, ontstaat met de WEX een actueel beeld van de waterexport.

Om de ontwikkeling van de export van de watersector in kaart te brengen, is door Panteia een indexcijfer voor de export van wateractiviteiten ontwikkeld: de Watersector Export Index (WEX). De WEX is opgebouwd vanuit de volgende deelsectoren (zie bijlage 3)¹:

Watertechnologie:

- ☐ watervoorziening (drinkwatervoorziening en -behandeling, drinkwatertransport en -distributie, industriële watervoorziening en -behandeling, industrieel watertransport en -distributie);
- ☐ afvalwater (collectie en/of sanitatie, industrieel afvalwater, huishoudelijk afvalwater en hergebruik van afvalwater), uitgesplitst in communaal afvalwater, industrieel afvalwater en industrieel proceswater.

Deltatechnologie:

- ☐ waterbeheer (integraal waterbeheer, grondwater, oppervlaktewater, waterkwantiteit, waterkwaliteit);
- ☐ water en groen;
- ☐ waterkracht (een segment van beperkte omvang dat niet nader wordt onderverdeeld);
- ☐ waterbouw (kustontwikkeling, havenconstructie en baggeren).

Het basisjaar voor de WEX is 2000. De WEX is voor dat jaar gelijkgesteld aan 100. Tot en met 2022 is de WEX gebaseerd op statistische bronnen. De statistieken hebben echter als nadeel dat ze sterk achterlopen. Een actuele WEX, ofwel een goed beeld van de huidige totale export van de Nederlandse watersector, kan worden verkregen door de gegevens van een aantal verschillende spelers uit de markt te combineren. Hierbij biedt een enquête uitkomst (zie bijlage 3). Door de medewerking van een groot aantal bedrijven, is het mogelijk gebleken om een voorlopige vaststelling voor de WEX 2023, verwachte realisatie voor 2024 en verwachting voor 2025 te presenteren. Het is belangrijk om te benadrukken dat het prognoses betreft en dat deze cijfers gebaseerd zijn op verwachtingen. Bij een volgende meting kunnen cijfers afwijken, afhankelijk van de definitieve gegevens van bedrijven. Daarnaast worden de CBS-cijfers met terugwerkende kracht voor een periode van drie jaar bijgewerkt. Het CBS past deze gegevens ook na publicatie nog aan, wat kan leiden tot verschuivingen in de uiteindelijke cijfers.

De kerngegevens van de watersector zijn te vinden in bijlage 2.

¹ De basis voor de WEX ligt in 2000. Het is mogelijk dat de samenstelling van de watersector sinds die tijd enigszins is veranderd. Voor de continuïteit van de WEX wordt de samenstelling van de watersector gelijk gehouden.

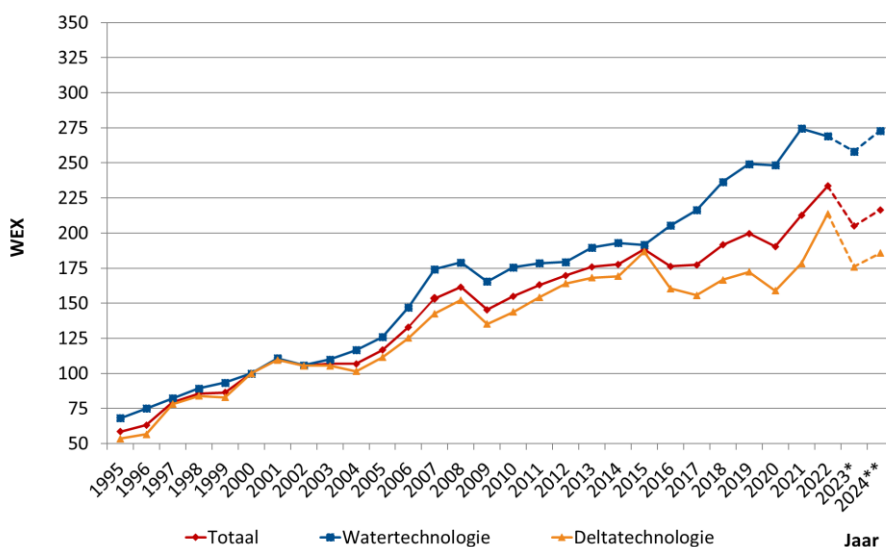
2 Ontwikkeling van de WEX sinds 1995

Door grote internationale marktvraag naar kennis in water, bleef de waterexport de afgelopen 20 jaar toenemen. Deze opwaartse ontwikkeling lijkt zich, na een daling in 2023, in 2024 voort te zetten.

De ontwikkeling van de WEX is gepresenteerd in Figuur 1. Over de periode 1995-2019 is een stijgende lijn te zien. De watersector heeft kunnen profiteren van de mondiale groei van de wereldeconomie en van de toegenomen vraag van wateractiviteiten uit het buitenland. In 2020 was sprake van een lichte afname, met name bij de deltatechnologie. Dit had mogelijk te maken met COVID-19, waardoor (publieke) opdrachten mogelijk zijn uitgesteld, de sector prioriteiten heeft aangepast, er niet gereisd kon worden naar het buitenland, etc. In 2021 is de watersector weer hersteld naar het niveau van voor COVID-19 en in 2022 heeft de stijging doorgezet.

Op basis van de voorlopige cijfers vindt er in 2023 een dalende ontwikkeling van de WEX plaats mede door geopolitieke spanningen, een terugval van de wereldhandel en hoge inflatie. De prognose voor 2024 laat daarentegen weer een opwaartse ontwikkeling van de WEX zien.

Figuur 1 De Watersector Exportindex (WEX) voor de periode 1995-2024 (2000=100)



Bron: Panteia, 2025

Na een sterke stijging in 2022 en een daling in 2023, wordt voor 2024 weer exportgroei verwacht. De dalende ontwikkeling in 2023 is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van de geopolitieke spanningen in Oekraïne en het Midden-Oosten, een terugval in de wereldhandel en aanhoudend hoge inflatie.

In 2022 was sprake van een mondiale groei van 3,2%. In 2023 nam deze groei licht af naar 2,8%.² 2022 werd gekenmerkt door de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis die daaruit volgde. Dit wakkerde de inflatie aan. In 2023 bleef de inflatie hoog, duurde de oorlog in Oekraïne voort en ontstond er een gewelddadig conflict tussen Israël en Hamas in het Midden-Oosten. Ook verslechterde de geopolitieke situatie rond het Suezkanaal, waar spanningen en aanvallen in de Rode Zee leidden tot risico's voor de internationale scheepvaart. Dit alles leidde onder meer tot verstoringen in de toeleveringsketens, hogere transportkosten en langere levertijden. Bovendien zorgen de daarmee gepaard gaande economische onzekerheid en crisissituaties ervoor dat projecten worden uitgesteld of zelfs volledig stopgezet.

Aan de deelnemers van de enquête is gevraagd in hoeverre crisissituaties zoals de oorlog in Oekraïne en het Midden-Oosten de export van hun bedrijven beïnvloed heeft in 2023. Het merendeel van de bedrijven (81%) geeft aan dat er geen sprake was van impact op hun export in 2023 als gevolg van deze omstandigheden. Bij 8% van de bedrijven is de export gedaald als gevolg van crisissituaties in de wereld. Hierbij wordt gemiddeld een percentage van 28% genoemd. 6% van de bedrijven geeft aan dat deze crises juist hebben geleid tot extra export, waarbij een gemiddelde toename van de export van 21% wordt genoemd. 5% van de bedrijven geeft aan dat de exportactiviteiten geheel zijn gestopt als gevolg van crisissituaties in de wereld. Daarnaast is aan de deelnemers gevraagd of zij hun regionale focus in 2023 hebben verlegd als gevolg van crisissituaties in de wereld. Bij 15% van de deelnemers was dat het geval. Daarbij worden uiteenlopende landen en regio's over de gehele wereld genoemd.

Het volume van de wereldhandel steeg in 2022 met 3,2%, echter in 2023 nam deze af met 2%. Deze daling van het volume van de wereldhandel wordt door het CPB verklaard door onder andere een kwakkelende wereldeconomie en wederom de hoge inflatie en de geopolitieke spanningen.

De Nederlandse economie groeide in 2022 met 4,3%; in 2023 zwakte deze groei af naar 0,1%.

Ook de watersector heeft te maken gehad met een stijging in 2022 en een afzwakking van de groei in 2023.

In 2022 steeg de toegevoegde waarde van de watersector met 3,3% en in 2023 nam deze toe met 2,7%. Ook de export van de watersector nam in 2022 toe, namelijk met 9,8%. Deze vlakke af in 2023 naar een toename van 2,7%.

² Wereldbank, 2024

Van de ondervraagde bedrijven geeft 44% aan dat hun export van wateractiviteiten in 2023 is toegenomen. 6% werd met een omzetsdaling geconfronteerd en bij 50% is het gelijk gebleven. De WEX kwam in 2023 uit op 205 (2000=100), wat neerkomt op een export van bijna 10 miljard euro.



3 Vooruitzichten 2024 en 2025

Ondanks geopolitieke onzekerheid zet de exportgroei van de watersector zich in 2024 en 2025 door.

De economische vooruitzichten voor 2024 en 2025 worden gedomineerd door crisissituaties zoals de oorlog in Oekraïne en de oorlog in het Midden-Oosten. De veranderende situatie op het wereldtoneel heeft gevolgen voor de economische ontwikkeling en wereldhandel. In Nederland was in 2024 sprake van een beperkte groei, volgens de meest recente prognose van het CPB met zo'n 1,1%³. De verwachting is dat de groei van de Nederlandse economie in 2025 wederom een beperkte toename laat zien van circa 1,6%. Voor de wereldeconomie wordt een groei voorzien van 3,2% in 2024, gevolgd door een groei van 3,3% in 2025⁴. De verwachte wereldhandel neemt in 2024 toe met 1,7% en in 2025 met 2,8%.

Ondanks de aanhoudende geopolitieke risico's blijven de bedrijven in de watersector relatief optimistisch gestemd over de huidige situatie op de buitenlandse markt. 56% van de bedrijven beoordeelt de situatie als gunstig of zeer gunstig. Slechts 6% van de ondervraagde bedrijven beoordeelt de huidige situatie op de buitenlandse markt als ongunstig. 38% van de bedrijven beoordeelt het als neutraal.

Het optimisme komt ook tot uitdrukking in de verwachtingen over de buitenlandse omzet voor 2024. De verwachting voor de buitenlandse omzet van wateractiviteiten in 2024 is als volgt:

- ☐ 55% van de bedrijven in de watersector verwacht een toename,
- ☐ 39% van de bedrijven in de watersector verwacht dat het gelijk blijft,
- ☐ 6% van de bedrijven in de watersector verwacht een daling.

Bedrijven in de watertechnologie en de deltatechnologie zijn beiden positief gestemd over de verwachtingen van de buitenlandse omzet in 2024. Als het gaat om de *hoeveelheid* stijging van de export die bedrijven verwachten ten opzichte van een jaar eerder, dan wordt er gemiddeld een stijging van 56% verwacht.

Gekeken naar deltatechnologie en watertechnologie dan zijn de bedrijven in de deltatechnologie positiever gestemd. Voor 2024 wordt voor deltatechnologie een toename van de export van wateractiviteiten met 79% verwacht. Bij watertechnologie wordt een toename van 13% verwacht. De grote vraag in de markt in 2023 zet zich voort in 2024. In 2024 wordt de toenemende vraag naar wateroplossingen geregeld opgegeven als reden voor de grote vraag naar kennis van Nederlandse waterbedrijven.

³ CPB, Centraal Economisch Plan 2024, Den Haag Februari 2024.

⁴ IMF, World Economic Outlook, Juli 2024.

Voor 2025 zijn de bedrijven over het algemeen optimistisch gestemd. 67% van de bedrijven verwacht een toename van de buitenlandse omzet van wateractiviteiten en 33% verwacht dat deze gelijk blijft. Geen enkel bedrijf verwacht een daling van de buitenlandse omzet in 2025. De bedrijven in de watertechnologie en in de deltatechnologie zijn gelijk in hun verwachtingen van de buitenlandse omzet in 2025. Zo verwacht 73% van de bedrijven in de watertechnologie en in de deltatechnologie een omzetstijging in het buitenland. Enkele respondenten hebben hierbij de enquête niet compleet ingevuld dat het verschil verklaart tussen het gemiddelde van de twee sectoren en de sectoren los. De deelnemende bedrijven voorzien voor 2025 een gemiddelde groei van de buitenlandse wateractiviteiten met 32%. Hierbij is ook weer deltatechnologie iets positiever gestemd met een verwachte exportstijging van 29% tegenover een verwachte exportstijging van 17% bij watertechnologie.

Respondenten zien vooral gunstige vooruitzichten voor de thema's; 'industriële proceswater', 'industriële afvalwater' en 'watervoorziening'.

In de enquête is gevraagd welke wateractiviteiten de meeste toekomstkansen bieden voor hun bedrijf. Voor de wateractiviteiten industriële proceswater (18,2%), industriële afvalwater (16,7%) en watervoorziening (16,7%) worden de meeste kansen gezien.

Figuur 2 Belangrijkste internationale waterthema's voor de komende jaren (n=66)



Bron: Panteia, 2025

De belangrijkste internationale waterthema's voor de komende jaren die door de deelnemers aan de enquête worden genoemd zijn onder andere:

- ☐ Waterschaarste en waterbeschikbaarheid (17)
- ☐ Afvalwater & waterzuivering (13)
- ☐ Waterkwaliteit (12)
- ☐ Klimaatadaptatie en klimaatbestendigheid (9)
- ☐ Waterhergebruik en circulair watergebruik (9)
- ☐ Nature Based Solutions (8)
- ☐ Digitalisering & AI (4)

Opvallend is dat de thema's 'Digitalisering & AI' en 'Afvalwater & Waterzuivering' nieuw zijn in de lijst van belangrijkste internationale waterthema's voor de komende jaren, vergeleken met de meting in 2023.

Figuur 3 Belangrijkste landen waar volgens de deelnemende bedrijven de meeste kansen liggen, bedrijven met watertechnologie (n=33)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

De deelnemende bedrijven aan de enquête is gevraagd om een top 3 te geven van landen waar zij de meeste kansen zien buiten Nederland. Uit Figuur 3 valt af te lezen dat de deelnemende bedrijven die actief zijn op het gebied van watertechnologie de meeste kansen zien in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Het volledige overzicht ziet er als volgt uit (in volgorde van aantal keren genoemd):

- ☐ Nederland (12)
- ☐ Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten (9)
- ☐ Duitsland (8)
- ☐ België (6)
- ☐ Spanje (5)
- ☐ Frankrijk (4)
- ☐ India, Mexico, Saoedi-Arabië (3)
- ☐ Colombia, Italië, Kenia, Zuid-Afrika (2)
- ☐ Australië, Afrika, Bangladesh, Belize, China, Dubai, Ethiopië, Filipijnen, Griekenland, Laos, Madagaskar, Marokko, MENA-regio, Midden-Oosten, Nepal, Oost Afrika, Vietnam, Zweden (1)

Figuur 4 Belangrijkste landen waar volgens de deelnemende bedrijven de meeste kansen liggen, bedrijven met deltatechnologie (n=26)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

De bedrijven die actief zijn op het gebied van deltatechnologie zien in het buitenland de meeste kansen in de Verenigde Staten, Nederland, het Verenigd Koninkrijk (zie Figuur 4). Het volledige overzicht ziet er als volgt uit (in volgorde van aantal keren genoemd):

- Verenigde Staten (10)
- Nederland (7)
- Verenigd Koninkrijk (5)
- Duitsland, Saoedi-Arabië (4)
- Frankrijk, Spanje (3)
- Afrika, België, Colombia, Ethiopië, Kenia, Mexico (2)
Australië, Bangladesh, Canada, Europa, Ghana, India, Indonesië, Laos, Maleisië, Marokko, MENA-regio, Midden-Oosten, Mozambique, Nepal, Oost Afrika, Polen, Portugal, Scandinavië, Senegal, Verenigde Arabische Emiraten, Vietnam (1)

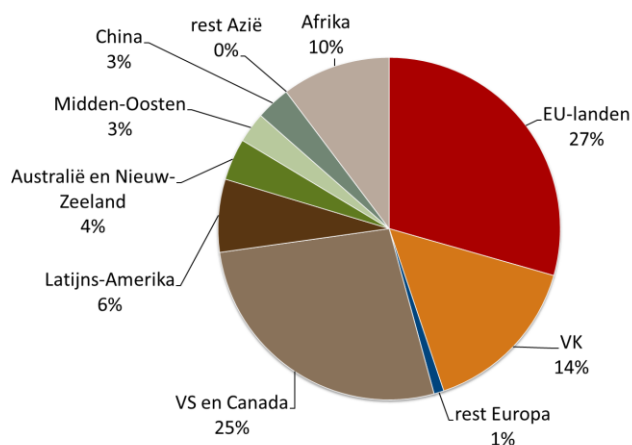
4 Kansen en obstakels in de watersector naar regio

Nederlandse waterbedrijven boeken internationaal succes, met sterke aanwezigheid in Europa en Noord-Amerika.

De bedrijven die deelnemen aan de WEX, is gevraagd om een verdeling te maken van hun omzet naar regio. De ondervraagde bedrijven in de watersector halen gemiddeld het grootste deel van hun buitenlandse omzet in de EU-landen en de VS en Canada.

Van de ondervraagde bedrijven die actief zijn op het gebied van watertechnologie, vormen de EU-landen het belangrijkste afzetgebied, gevolgd door de Verenigde Staten en Canada (zie Figuur 5). Opvallend is het relatief grote aandeel van Afrika (10%). Australië en Nieuw-Zeeland, evenals Latijns-Amerika, vertegenwoordigen een kleiner segment van de omzet, met respectievelijk 2% en 1%. Het relatief kleine aandeel van het Midden-Oosten (3%) en China en de rest van Azië (resp. 3% en 0%) laat zien dat er wellicht groeimogelijkheden zijn in deze markten.

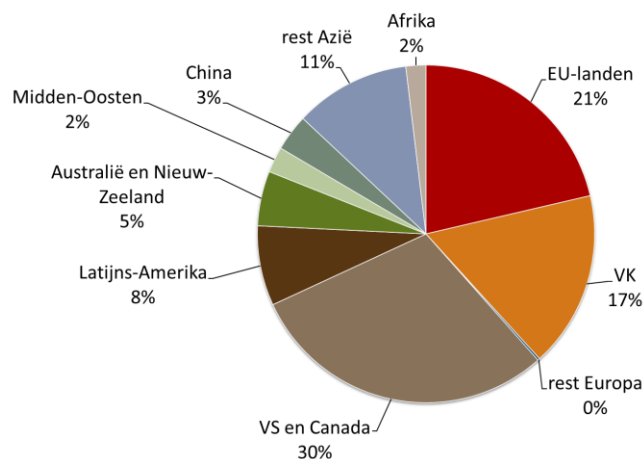
Figuur 5 Gemiddelde verdeling van de buitenlandse omzet van wateractiviteiten naar regio, bedrijven met watertechnologie, 2024 (n=33)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

Bij de ondervraagde bedrijven die actief zijn in de deltatechnologie, zijn de Verenigde Staten en Canada het belangrijkste afzetgebied, gevolgd door de EU-landen en het VK (zie Figuur 6). Opvallend in dit overzicht is het aanzienlijke aandeel van de regio rest Azië, dat goed is voor 11% van de omzet.

Figuur 6 Gemiddelde verdeling van de buitenlandse omzet van wateractiviteiten naar regio, bedrijven met deltatechnologie, 2024 (n=26)

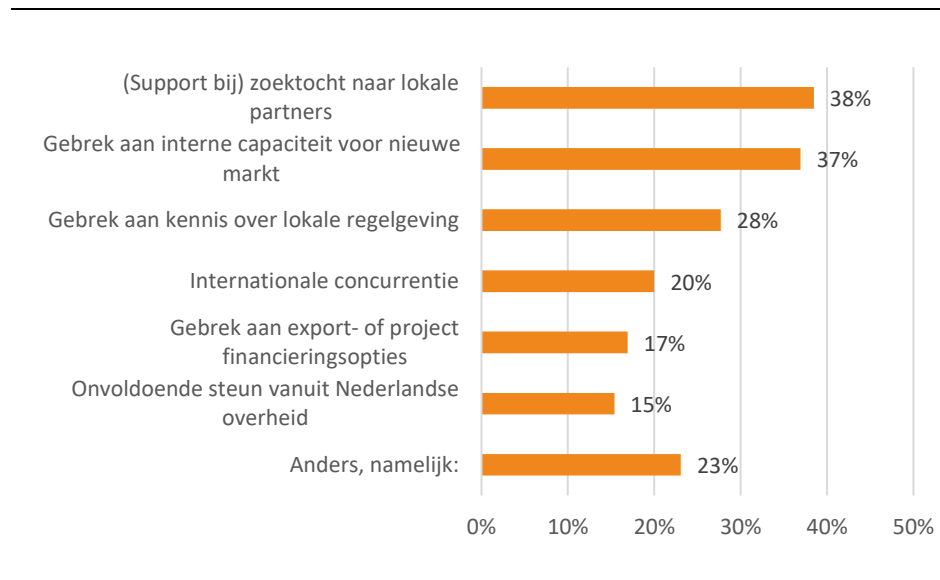


Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

Samenwerking en financiële middelen zijn nog steeds cruciaal voor het benutten van kansen binnen de watersector.

Volgens de bedrijven is het grootste obstakel bij markttoegang in nieuwe buitenlandse markten de (support bij) de zoektocht naar lokale partners (38%) en een gebrek aan interne capaciteit voor de nieuwe markt (37%) (zie Figuur 7). Dit wordt gevolgd door een gebrek aan kennis over lokale regelgeving (28%) en internationale concurrentie (20%). Verder benoemt ook een klein deel dat ze een gebrek aan export- of projectfinancieringsopties ervaren (17%) of onvoldoende steun vanuit de Nederlandse overheid (15%).

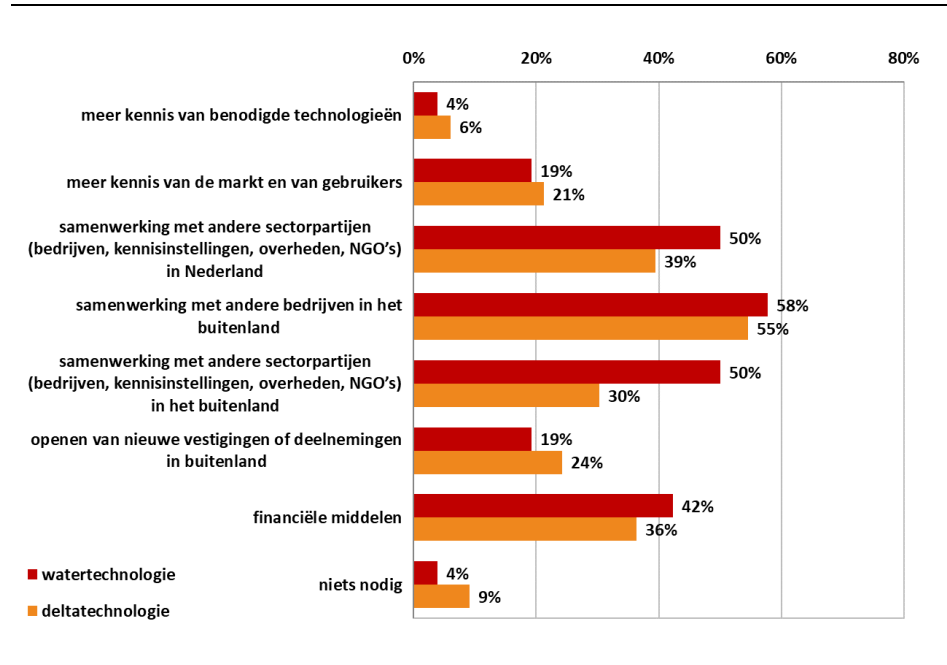
Figuur 7 Grootste obstakel bij marktoegang in nieuwe, buitenlandse markten (n=65)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

De WEX-deelnemers geven aan dat samenwerking met bedrijven in het buitenland en met sectorpartijen van groot belang is voor het benutten van kansen in de watersector. Deze behoefte aan samenwerking met andere sectorpartijen is prominenter voor watertechnologiebedrijven dan voor deltatechnologiebedrijven, zoals blijkt uit Figuur 8. Kennis van de markt en van gebruikers wordt ook aangemerkt als een belangrijke factor voor het benutten van kansen in de watersector, net als financiële middelen en het openen van nieuwe vestigingen of deelnemingen in het buitenland. Slechts een klein aandeel van de ondervraagden ziet geen extra behoeften om te kunnen groeien in de sector (zie Figuur 8).

Figuur 8 Benutten van kansen binnen de watersector: wat is er nodig?
(watertechnologie n=33, deltatechnologie n=26)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

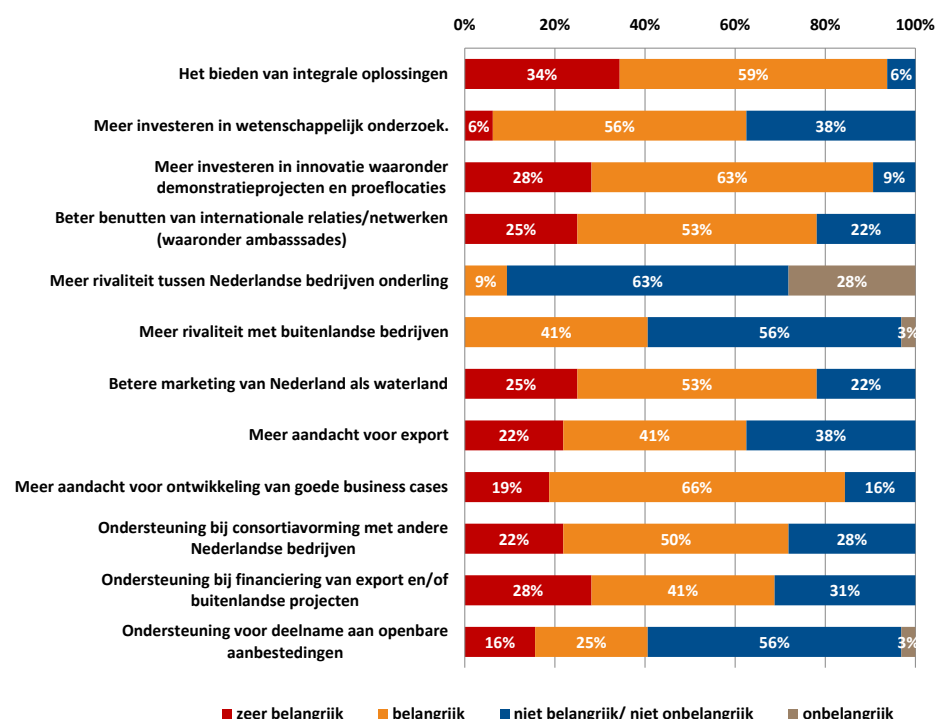


5 Internationale concurrentiekracht

Het bieden van integrale oplossingen is cruciaal voor de internationale concurrentiekracht van de watersector.

Figuur 9 laat zien dat voor ondernemingen in de watertechnologie het bieden van integrale oplossingen het belangrijkste aspect voor de concurrentiekracht in deze sector is (94% belangrijk of zeer belangrijk). Daarnaast laat het figuur zien dat voor ondernemingen meer investeren in innovatie waaronder demonstratieprojecten en proeflocaties (91%) voorop staat in het bevorderen van hun concurrentievermogen. Net als meer aandacht voor ontwikkeling van goede business cases (84%).

Figuur 9 Aspecten die belangrijk zijn voor de internationale concurrentiekracht van de watersector, bedrijven met watertechnologie (n=33)

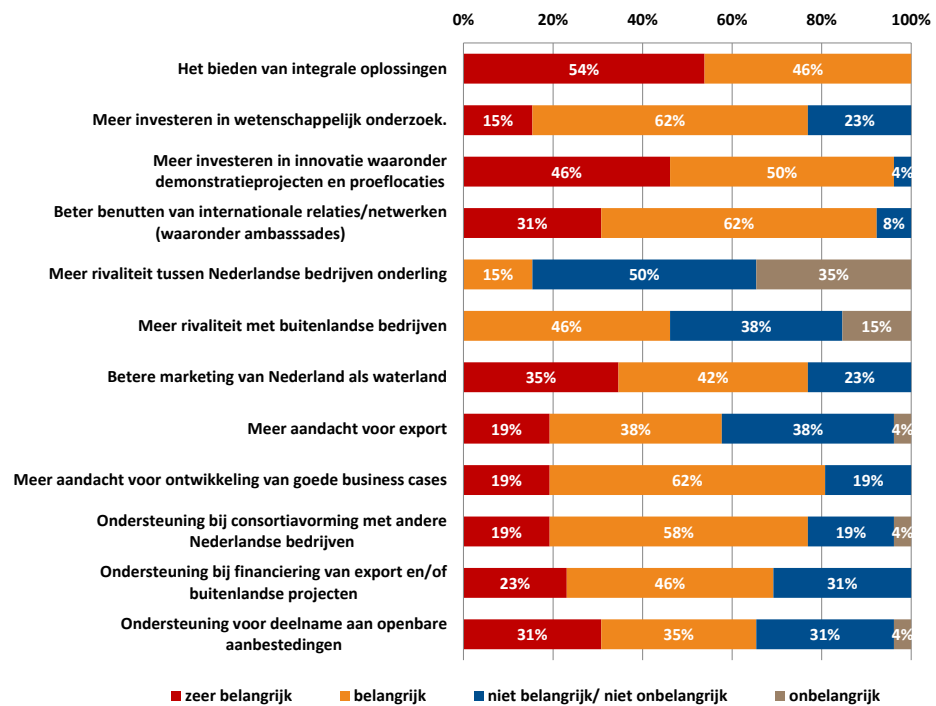


Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

Figuur 10 toont dat bij deltatechnologiebedrijven een vergelijkbare nadruk ligt op integrale oplossingen, met 100% die dit als belangrijk of zeer belangrijk beoordeelt. Eveneens hecht 96% waarde aan meer investeren in innovatie waaronder demonstratieprojecten en proeflocaties, terwijl 92% het belang benadrukt van het

beter benutten van internationale relaties/netwerken (waaronder ambassades). Wat hierbij verder opvalt is dat ondersteuning voor deelname aan openbare aanbestedingen belangrijker is voor deltatechnologie dan voor watertechnologie.

Figuur 10 Aspecten die belangrijk zijn voor de internationale concurrentiekracht van de watersector, bedrijven met deltatechnologie (n=26)



Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

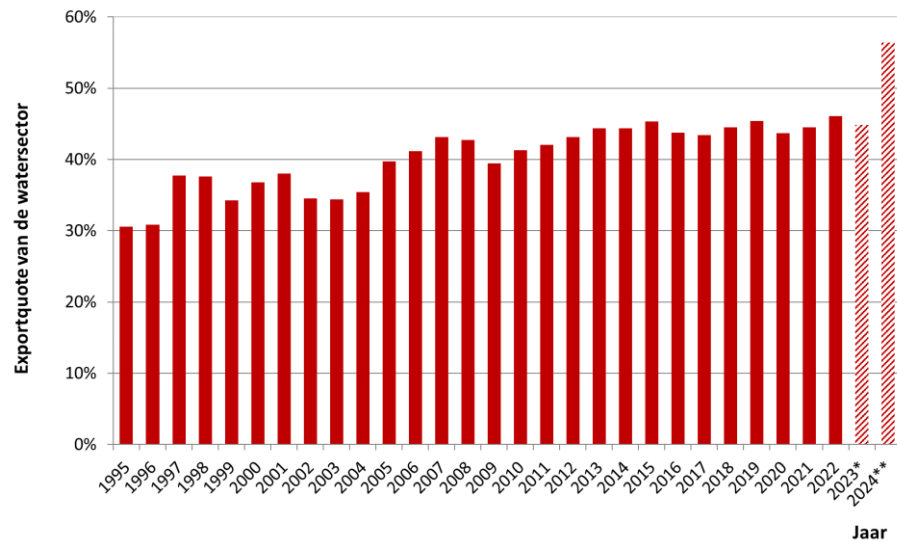
6 De exportquote

Aandeel export in de totale omzet van wateractiviteiten blijft hoog en steeg in 2024 met 11,5%.

Door de export van de watersector te relateren aan de totale omzet van de watersector (de exportquote) wordt de export in de context van de totale prestaties van de betreffende bedrijven geplaatst. Hierdoor worden conjunctuureffecten afgezwakt (zie Figuur 11). Desalniettemin is het opvallend dat in jaren van hoogconjunctuur de exportquote procentueel toeneemt en bij laagconjunctuur weer afneemt. Ook ten tijde van de valutacrisis in 1999 was dit het geval.

Daarnaast wordt met de exportquote een beeld gekregen van het belang van export voor de bedrijven in de watersector. Uit Figuur 11 komt naar voren dat in de periode 1995-2004 ongeveer een derde van de omzet in de watersector werd behaald door de export. In de periode 2005-2008 was sprake van een opgaande conjunctuur en nam de exportquote ieder jaar toe tot een niveau van 42%. Dit houdt in dat de export van wateractiviteiten sneller toenam dan de totale omzet uit wateractiviteiten. De export is derhalve een steeds belangrijkere positie gaan innemen in de totale omzet uit wateractiviteiten. In 2009 kreeg de export met een flinke dip te maken door de kredietcrisis en viel de exportquote terug tot 39%. Met een groeiende wereldeconomie in 2010 en 2011, is zoals in vorige vergelijkbare situaties de exportquote weer toegenomen, en weer ruim boven de 40% gekomen. In afwijking van voorgaande perioden nam in de tijden van de eurocrisis in 2012 en 2013 de exportquote toch toe. In 2016 en 2017 bleef de export echter wat achter, met name als gevolg van verslechterde marktomstandigheden. In 2018 en 2019 nam de exportquote weer toe. In 2020 nam de exportquote af, mogelijk als gevolg van de COVID-19-pandemie. Na 2020 neemt het voor 2021 en 2022 toe. De prognose is dat er over 2023 een bescheiden afname zal zijn van de exportquote en dat deze in 2024 weer sterk toeneemt tot boven de 50%. Deze verwachtingen komen overeen met de cijfers van het CPB die een daling laten zien van de wereldhandel in 2023 en een stijging in 2024.

Figuur 11 Exportquote (de export ten opzichte van de omzet) van de watersector, 1995-2024



* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

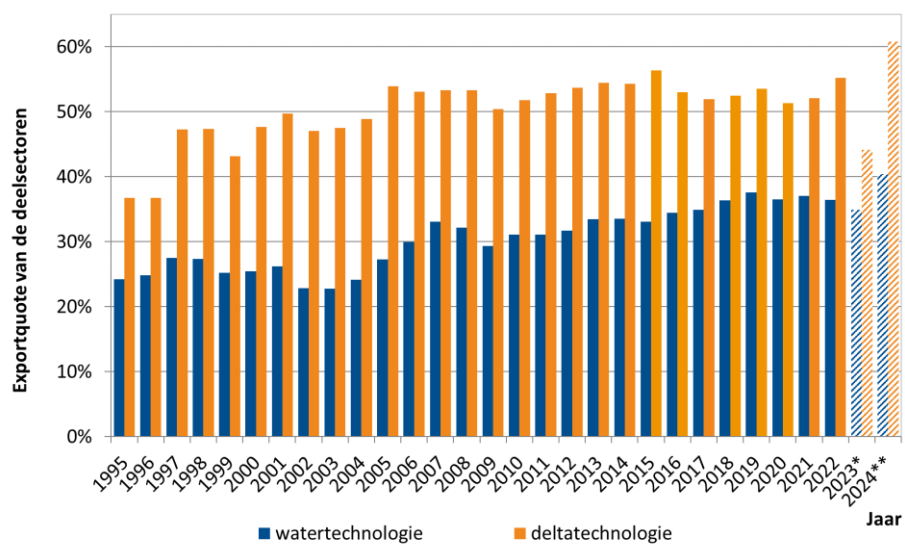
** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

De exportquote in de deelsector deltatechnologie ligt met 50% tot 55% aanzienlijk hoger dan de exportquote in de deelsector watertechnologie waar deze quote jarenlang rond 30 tot 37% schommelde (zie Figuur 12). In de periode 1995-2015 is de exportquote in de deltatechnologie zeer sterk toegenomen van 35% tot boven de 50%. Na de dip in 2009, nam de exportquote ieder jaar weer wat toe als gevolg van een licht herstellende omzet en een aantrekkende exportomzet. In 2016 en 2017 daalde de exportquote als gevolg van de verslechterde marktomstandigheden. In 2018 en 2019 was weer sprake van een toename, maar in 2020 daalde de quote weer. In 2021 stabiliseert het, waarna het in 2022 weer stijgt. Hoewel de voorlopige cijfers over 2023 een flinke daling laten zien, is de verwachting voor 2024 dat er weer sprake zal zijn van een stijging van de exportquote.

De exportquote in de deelsector watertechnologie toont een grotendeels vergelijkbaar patroon, waarbij 2016 en 2017 afwijkend zijn ten opzichte van de ontwikkeling van de deltatechnologie. Voor 2021 en 2022 is sprake van een stabilisatie van de exportquote. Hierna wordt in 2023 een afname verwacht en voor 2024 weer een stijging.

Figuur 12 Exportquote (de export ten opzichte van de omzet) van de watersector, 1995-2024



* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

7 Het exportaandeel van de watersector in de totale Nederlandse export

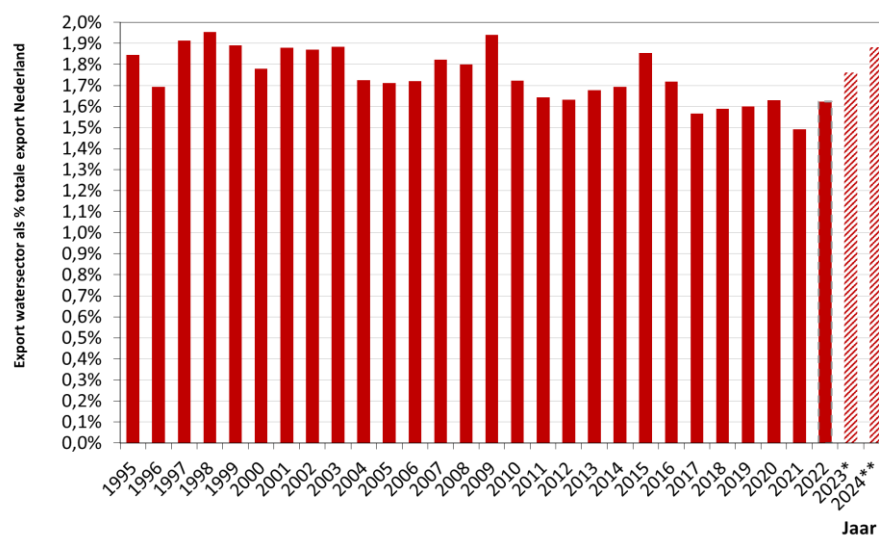
Fluctuaties in het exportaandeel van de watersector weerspiegelen wereldwijde economische trends, maar tonen ook veerkracht binnen de sector. Zo steeg de exportwaarde in 2024 met 1,88% naar 10,5 miljard euro.

Voor een beter inzicht in de exportpositie van de watersector is in Figuur 13 de export van wateractiviteiten uitgedrukt als percentage van de totale export in Nederland: het exportaandeel.

Het exportaandeel van de watersector in de totale export fluctueerde tot en met 2020 binnen de marges van 1,5% en 2,0%. Tot en met 2003 schommelde het exportaandeel rond 1,8% (zie Figuur 13). De jaren daarna is sprake van fluctuaties. In het crisisjaar 2009 sprong het exportaandeel boven de 1,9%. De export van de watersector was minder getroffen door de economische malaise dan de totale export.

Verslechterde marktomstandigheden, met name bij de deltatechnologie, projectinvesteringen die onder druk stonden, vertraging van de groei van opkomende economieën, instabiele wereldsituatie en handelsconflicten, zijn na 2015 terug te zien in het dalend exportaandeel van de watersector. Van 2017 tot en met 2020 nam het exportaandeel weer langzaam toe van 1,57% naar 1,63%. In 2021 nam het aandeel af tot 1,49%, maar dit wordt gevolgd door een aanhoudende stijging voor 2022 en een verwachte stijging voor 2023 en 2024 tot 1,88%. Wat gelijk staat aan een exportwaarde van 10,5 miljard in 2024.

Figuur 13 Exportaandeel (export watersector gerelateerd aan de totale export in Nederland), 1995-2024



* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

8 De bruto toegevoegde waarde

De export van de watersector speelt een steeds grotere rol in de economische ontwikkeling van de sector.

De bruto toegevoegde waarde is het inkomen dat verdiend wordt door het produceren van goederen en diensten. Het wordt verkregen uit de inzet van arbeid en kapitaal. Het wordt berekend als het verschil tussen de omzet en de waarde van het verbruik in het productieproces.⁵ De bruto toegevoegde waarde van de watersector bedroeg 10,2 miljard euro in 2023, 265 miljoen hoger dan in 2022. In 2024 wordt de bruto toegevoegde waarde geschat op zo'n 10,8 miljard euro.

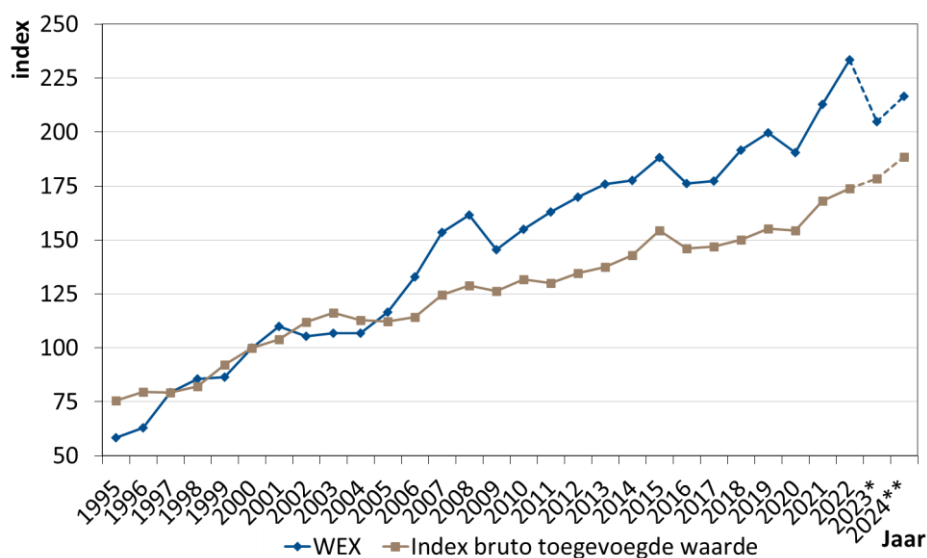
In het Nederlandse bedrijfsleven kwam de bruto toegevoegde waarde in 2022 uit op 780,6 miljard euro, 5,7% hoger dan in 2021. In 2023 was de bruto toegevoegde waarde van het Nederlandse bedrijfsleven gelijk aan 781,4 miljard euro, 0,1% hoger dan in 2022.

De watersector heeft daarmee een aandeel van 2,7% in de bruto toegevoegde waarde in 2023. Dit percentage schommelt eerdere jaren tussen de 1,3% en 1,5%. Hieruit kan geconstateerd worden dat de ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde van de watersector in de pas loopt met de ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde van het Nederlandse bedrijfsleven.

Door de WEX af te zetten tegen de index voor de bruto toegevoegde waarde van de watersector kan een indicatie worden verkregen van het belang van export voor de watersector (zie Figuur 14). Net als bij de WEX geldt voor de index voor de toegevoegde waarde dat het basisjaar 2000 is. De index is in dat jaar gelijk aan 100, ofwel een toegevoegde waarde van de watersector van 5,7 miljard euro. Vanaf 2005 ligt de index van de WEX op een hoger niveau. Vooral in perioden van groei neemt de export sterker toe. Dit betekent dat de export een steeds belangrijkere positie is gaan innemen binnen de watersector. In 2009, het crisisjaar, is de WEX echter sterker gedaald dan de index van de bruto toegevoegde waarde van de watersector. De export herstelde echter snel in 2010. Hierna volgt de export van de watersector de ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde, met een dip in 2016. Vanaf 2018 is weer een sterkere groei van de export van de watersector te zien. In het coronajaar 2020 is de WEX sterker gedaald dan de bruto toegevoegde waarde. Na deze daling zijn in 2021 de index van de bruto toegevoegde waarde en de WEX weer toegenomen. In 2022 zet de stijging verder door, maar in 2023 daalt de WEX sterk terwijl de bruto toegevoegde waarde blijft doorstijgen. De verwachting voor 2024 is dat zowel de WEX als de bruto toegevoegde waarde een stijging doormaken.

⁵ Met name de uitgaven aan grond- en hulpstoffen, algemene uitgaven en indirecte belastingen.

Figuur 14 De WEX en de index voor de bruto toegevoegde waarde, 1995-2024

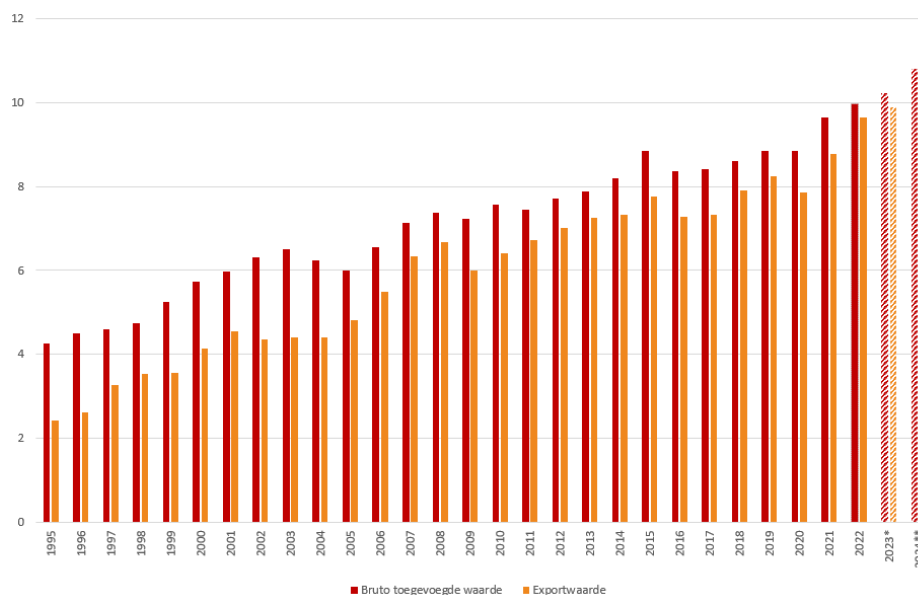


* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

Figuur 15 De exportwaarde en de bruto toegevoegde waarde van de watersector in miljarden euro's, 1995-2024



* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025 op basis van enquête

Bijlage 1 Respons

Tabel 5 Verdeling van de deelnemende bedrijven aan de enquête naar grootteklasse gebaseerd op het aantal personen dat eind 2023 bij benadering werkzaam was bij de wateractiviteiten

	N	%
Minder dan 5 personen	18	27,3%
5-15 personen	18	27,3%
15-50 personen	14	21,2%
Meer dan 50 personen	16	24,2%
Totaal	66	100%

Bron: Panteia, 2025

Tabel 6 Respons deelnemende bedrijven aan de enquête onderverdeeld naar watertechnologie en deltatechnologie (n=59) *

	N	%
Watertechnologie	33	50%
Deltatechnologie	26	39%

Bron: Panteia, 2025

* Een aantal bedrijven (n=7) heeft geen verdeling van de buitenlandse omzet over verschillende wateractiviteiten opgegeven in de enquête. Deze landen konden hierdoor niet aangemerkt worden als watertechnologie of deltatechnologie.



Bijlage 2 Kerngegevens watersector

Tabel 1 Kerngegevens watersector

<i>jaar</i>	<i>export (x € 1 mln)</i>	<i>WEX</i>	<i>omzet (x € 1 mln)</i>	<i>export- quote</i>	<i>export NL (x € 1 mln)</i>	<i>export- aandeel</i>	<i>bruto toegevoegde waarde (x € 1 mln)</i>	<i>index bruto toegevoegde waarde</i>
1995	2.415	58,5	7.907	30,5%	130.940	1,84%	4.327	75,5
1996	2.604	63,1	8.434	30,9%	153.752	1,69%	4.557	79,5
1997	3.279	79,4	8.681	37,8%	171.421	1,91%	4.545	79,3
1998	3.533	85,6	9.389	37,6%	180.725	1,96%	4.703	82,0
1999	3.566	86,4	10.418	34,2%	188.599	1,89%	5.279	92,1
2000	4.128	100,0	11.217	36,8%	231.854	1,78%	5.733	100,0
2001	4.536	109,9	11.935	38,0%	241.339	1,88%	5.953	103,8
2002	4.355	105,5	12.613	34,5%	232.704	1,87%	6.423	112,0
2003	4.410	106,8	12.832	34,4%	234.166	1,88%	6.658	116,1
2004	4.410	106,8	12.462	35,4%	255.660	1,72%	6.475	112,9
2005	4.813	116,6	12.126	39,7%	281.300	1,71%	6.439	112,3
2006	5.488	133,0	13.333	41,2%	318.953	1,72%	6.546	114,2
2007	6.335	153,5	14.679	43,2%	347.501	1,82%	7.144	124,6
2008	6.665	161,5	15.590	42,8%	370.480	1,80%	7.381	128,7
2009	6.002	145,4	15.226	39,4%	309.369	1,94%	7.240	126,3
2010	6.398	155,0	15.492	41,3%	371.549	1,72%	7.561	131,9
2011	6.732	163,1	16.010	42,0%	409.358	1,64%	7.458	130,1
2012	7.009	169,8	16.255	43,1%	429.717	1,63%	7.723	134,7
2013	7.262	175,9	16.356	44,4%	433.106	1,68%	7.880	137,4
2014	7.335	177,7	16.543	44,3%	433.405	1,69%	8.188	142,8
2015	7.774	188,3	17.147	45,3%	418.982	1,86%	8.852	154,4
2016	7.275	176,2	16.616	43,8%	423.228	1,72%	8.374	146,0
2017	7.324	177,4	16.883	43,4%	467.434	1,57%	8.417	146,8
2018	7.908	191,6	17.778	44,5%	497.874	1,59%	8.604	150,1
2019	8.241	199,6	18.077	45,6%	515.264	1,60%	8.861	154,6
2020	7.863	190,5	17.999	43,7%	482.713	1,63%	8.845	154,3
2021	8.784	212,8	19.741	44,5%	589.202	1,49%	9.644	168,2
2022	9.641	233,6	20.911	46,1%	594.065	1,62%	9.965	173,8
2023*	9.898	204,9	22.061	44,9%	561.891	1,76%	10.230	178,4
2024**	10.458	216,5	18.540	56,4%	556.050	1,88%	10.809	188,5

* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025

Tabel 2 Kerngegevens watertechnologie

<i>jaar</i>	<i>export (x € 1 mln)</i>	<i>WEX</i>	<i>omzet (x € 1 mln)</i>	<i>exportquote</i>
1995	954	68,1	3.937	24,2%
1996	1.049	74,9	4.225	24,8%
1997	1.151	82,2	4.185	27,5%
1998	1.250	89,3	4.568	27,4%
1999	1.307	93,3	5.184	25,2%
2000	1.400	100,0	5.500	25,5%
2001	1.552	110,9	5.931	26,2%
2002	1.481	105,8	6.477	22,9%
2003	1.538	109,9	6.749	22,8%
2004	1.634	116,7	6.769	24,1%
2005	1.763	125,9	6.459	27,3%
2006	2.059	147,1	6.876	29,9%
2007	2.439	174,2	7.373	33,1%
2008	2.506	179,0	7.798	32,1%
2009	2.315	165,4	7.895	29,3%
2010	2.459	175,6	7.902	31,1%
2011	2.500	178,5	8.031	31,1%
2012	2.512	179,4	7.923	31,7%
2013	2.656	189,7	7.934	33,5%
2014	2.701	192,9	8.047	33,6%
2015	2.683	191,6	8.114	33,1%
2016	2.876	205,4	8.354	34,4%
2017	3.030	216,4	8.684	34,9%
2018	3.312	236,5	9.098	36,4%
2019	3.490	249,3	9.285	37,6%
2020	3.477	248,3	9.528	36,5%
2021	3.842	274,4	10.368	37,1%
2022	3.765	268,9	10.335	36,4%
2023*	3.899	258,1	11.169	34,9%
2024**	4.122	272,9	10.204	40,4%

* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025

Tabel 3 Kerngegevens deltatechnologie

<i>jaar</i>	<i>export (x € 1 mln)</i>	<i>WEX</i>	<i>omzet (x € 1 mln)</i>	<i>exportquote</i>
1995	1.405	53,5	3.821	36,8%
1996	1.488	56,6	4.051	36,7%
1997	2.054	78,1	4.347	47,2%
1998	2.206	83,9	4.659	47,3%
1999	2.178	82,9	5.045	43,2%
2000	2.628	100,0	5.517	47,6%
2001	2.880	109,6	5.792	49,7%
2002	2.773	105,5	5.896	47,0%
2003	2.770	105,4	5.834	47,5%
2004	2.666	101,4	5.451	48,9%
2005	2.929	111,5	5.433	53,9%
2006	3.292	125,3	6.204	53,1%
2007	3.746	142,5	7.029	53,3%
2008	4.000	152,2	7.500	53,3%
2009	3.553	135,2	7.045	50,4%
2010	3.780	143,8	7.298	51,8%
2011	4.056	154,3	7.679	52,8%
2012	4.312	164,1	8.028	53,7%
2013	4.419	168,2	8.116	54,4%
2014	4.448	169,2	8.187	54,3%
2015	4.910	186,8	8.714	56,3%
2016	4.216	160,4	7.953	53,0%
2017	4.093	155,7	7.885	51,9%
2018	4.382	166,7	8.349	52,5%
2019	4.529	172,3	8.541	53,0%
2020	4.178	159,0	8.136	51,3%
2021	4.688	178,4	9.007	52,1%
2022	5.621	213,9	10.184	55,2%
2023*	5.737	175,9	10.478	44,1%
2024**	4.881	185,7	8.027	60,8%

* De exportquote voor 2023 betreft een voorlopige realisatie.

** De exportquote voor 2024 betreft een prognose.

Bron: Panteia, 2025

Bijlage 3 Totstandkoming WEX

In deze bijlage wordt ingegaan op de totstandkoming van de WEX.

Aanleiding

Netherlands Water Partnership (NWP) en Water Alliance (WA) helpen de inzet van de Nederlandse watersector in het buitenland te versterken. Er was behoefte ontstaan aan een index die de ontwikkeling van prestaties van de watersector in het buitenland laat zien. Panteia is (door destijds het Partners voor Water Programma) gevraagd om een methode te ontwikkelen waarmee de exportpositie van de Nederlandse watersector in de tijd op een representatieve wijze kan worden gemonitord. De eerder gemaakte berekeningen in de Strategische Waterkaarten (2000/2001)⁶ vormden het uitgangspunt voor de te ontwikkelen WEX⁷. Het resultaat is de Watersector Exportindex (WEX).

Afbakening watersector

Voor de afbakening van de watersector is de indeling naar deelmarkten uit de rapportage 'Strategische Waterkaarten' gebruikt, namelijk:

Watertechnologie:

- ☐ watervoorziening (drinkwatervoorziening en -behandeling, drinkwatertransport en -distributie, industriële watervoorziening en -behandeling, industrieel watertransport en -distributie);
- ☐ afvalwater (collectie en/of sanitatie, industrieel afvalwater, huishoudelijk afvalwater en hergebruik van afvalwater), uitgesplitst in communaal afvalwater, industrieel afvalwater en industrieel proceswater.

Deltatechnologie:

- ☐ waterbeheer (integraal waterbeheer, grondwater, oppervlaktewater, waterkwantiteit, waterkwaliteit);
- ☐ water en groen;
- ☐ waterkracht (een segment van beperkte omvang dat niet nader wordt onderverdeeld);
- ☐ waterbouw (kustontwikkeling, havenconstructie en baggeren).

⁶ Arnoud Muizer en Marcel van den Bergh (2002), Strategic Watercards: International opportunities for the Dutch water sector, i.o.v. Netherlands Water Partnership.

⁷ In 2007 heeft EIM de 'Sectorschets water 2007' voor de EVD uitgevoerd. In deze studie is, net als in de 'Strategische Waterkaarten', de exportpositie van de watersector in kaart gebracht en wel voor het jaar 2006. Deze studie biedt een nieuw ijkpunt voor de WEX. Omdat het programma Partners voor Water betrekking heeft op de periode 2005-2009, is ervoor gekozen om de WEX voor deze periode teijken met behulp van de 'Strategische Waterkaarten' en niet halverwege het programma over te stappen op een nieuw ijkpunt.

Definitie van export

Voor de export is een ruime definitie gekozen:

Omzet behaald in het buitenland. Dat kan zowel zijn via export vanuit Nederlandse vestigingen als via omzet gerealiseerd via buitenlandse vestigingen.

WEX op basis van statistieken

De Nederlandse statistieken hanteren bij de bedrijfsclassificatie de SBI⁸ (CBS). De watersector sluit hier niet op aan. Bedrijven die tezamen de watersector vormen, zijn verspreid over diverse sectoren binnen de statistieken. De deelsectoren van de watersector omvatten zowel de primaire activiteit, als de toeleveringen, het ontwerp, de bouw, de kennisontwikkeling en -overdracht en het advies.

Het is niet mogelijk om de vele deelactiviteiten binnen de watersector exact te onderscheiden. Per deelactiviteit is in de statistieken gekeken naar beschikbare informatie over export op een zo laag mogelijk aggregatieniveau en zo actueel mogelijk. Enkele voor de watersector belangrijke deelactiviteiten zijn op deze manier te onderscheiden. Omdat veel deelactiviteiten worden onderscheiden, gaat wel de 'Wet van de grote aantallen' op. Overschatting van de ene activiteit wordt gecompenseerd door onderschatting van de andere activiteit.

De onderscheiden deelactiviteiten en de gebruikte statistieken zijn gepresenteerd in Tabel B1. Panteia maakt vooral gebruik van de Statistiek Internationale handel en de IO-tabel van het CBS voor het bepalen van de export van de watersector. Voor data over de natte waterbouw maakte Panteia tot 2006 gebruik van cijfers van de Vereniging van Waterbouwers. Momenteel publiceert de Vereniging van Waterbouwers geen cijfers meer over de export natte waterbouw. Voor de natte waterbouw grijpt Panteia terug naar de jaarverslagen van enkele grote bedrijven binnen dit segment.

De export van de watersector wordt opgebouwd vanuit de gepresenteerde deelsegmenten. Om tot het totale cijfer voor de export van water te komen, maakt Panteia gebruik van wegingsfactoren. Deze wegingsfactoren zijn afgeleid uit de 'Strategische Waterkaarten'. De export van de watersector is vervolgens geïndexeerd, met als basisjaar 2000, tot de WEX.

Er heeft in 2011 een herindexatie plaatsgevonden op basis van het rapport 'Het Nederlandse Deltatechnologie-cluster' (Panteia/Blueconomy), uitgevoerd in opdracht van Netherlands Water Partnership, waarin een schatting van de economische waarde van het Nederlandse Deltatechnologie-cluster is gegeven.

⁸ De Standaard Bedrijfsindeling van het CBS (SBI) geeft een systematische hiërarchische indeling van economische activiteiten. Thans geldend is de SBI 2008. De SBI 2008 wordt door het CBS o.a. gebruikt om bedrijfseenheden te rubriceren naar hun hoofdactiviteiten (Bron: CBS).

Tabel 4 WEX op basis van statistieken

Segment watersector	Bron*
Watertechnologie	
<i>Watervoorziening</i>	
Pompen, generatoren (toelevering/installatie)	Stat. Internationale Handel
Aanleg waterleiding	IO-tabel
Metalen buizen (toelevering)	Stat. Internationale Handel
Waterproductie en waterdistributie	IO-tabel
Ontwerp en advies	IO-tabel
Kennisontwikkeling en kennisoverdracht	IO-tabel
<i>Afvalwater</i>	
Afvalwaterbehandeling	IO-tabel
Zuiveringsinstallaties e.d. (toelevering/installatie)	Stat. Internationale handel
Ontwerp en advies	IO-tabel
Kennisontwikkeling en kennisoverdracht	IO-tabel
Deltatechnologie	
<i>Waterbeheer</i>	
Waterschappen	IO-tabel
Pompen, generatoren (toelevering/installatie)	Stat. Internationale handel
Ontwerp en advies	IO-tabel
Kennisontwikkeling en kennisoverdracht	IO-tabel
<i>Irrigatie en drainage</i>	
GW-activiteiten	IO-tabel
Kunststofbuizen (toelevering)	Stat. Internationale handel
Ontwerp en advies	IO-tabel
Kennisontwikkeling en kennisoverdracht	IO-tabel
<i>Waterbouw</i>	
Natte waterbouw	VBKO ⁹ /Jaarverslagen
Kennisontwikkeling en overdracht	IO-tabel

* IO = Input Output

Bron: Panteia, 2025.

⁹ Tot en met 2006 werden cijfers van de VBKO (Vereniging van Waterbouwers in Bagger-, Kust- en Oeverwerken) gebruikt. Deze cijfers worden nu niet meer gepubliceerd. Sinds 2006 worden de cijfers uit de jaarverslagen van enkele grote bedrijven in de natte waterbouw meegenomen.

WEX op basis van enquête onder bedrijven

De statistieken hebben als nadeel dat ze ruim een jaar achterlopen. Ze bieden anno 2024 nog geen definitieve data voor 2023. Op basis van de statistieken is de WEX tot en met 2022 vastgesteld. Om toch een actueel beeld te schetsen van de WEX wordt een enquête ingezet onder een groot aantal verschillende bedrijven binnen de watersector. De bedrijven zijn over de deelsectoren verspreid.

Er wordt gevraagd naar de niveaus en de ontwikkelingen van de omzet, de omzet van wateractiviteiten, de buitenlandse omzet en de buitenlandse omzet van wateractiviteiten, maar ook naar de toekomstverwachtingen. De deelnemende bedrijven aan de enquête zijn in oktober 2024/januari 2025 ondervraagd. De antwoorden c.q. verwachtingen voor 2024 en 2025 moeten dan ook in dat perspectief geplaatst worden.

De berekening van de actuele WEX vindt in een aantal stappen plaats. Vanuit de deelsectoren vindt een herweging plaats. Ook nu biedt de rapportage 'Strategische Waterkaarten' uitkomst voor de vaststelling van de gewichten.

De bijbehorende formules worden gegeven voor de WEX 2024. De WEX op basis van de enquête in de andere jaren, wordt op analoge wijze vastgesteld.

De formules zijn:

$$A_{j,2024} = \sum \left(\frac{A_j}{(100\% + D_{j,2024})} \right)$$

$$A_{t,2023} = \sum_j A_{j,2023} \text{ en } A_{t,2024} = \sum_j A_{j,2024}$$

$$WEX_{2024} = WEX_{2023} \times \left(\frac{A_{t,2024}}{A_{t,2023}} \right)$$

waarbij:

$A_{j, 2023}$	exportomvang (wateractiviteiten) van deelsector j in 2023 uit statistiek
$A_{t, 2023}$	exportomvang (wateractiviteiten) in 2023 van alle bedrijven in de watersector
$D_{j, 2024}$	gewogen exportgroei (wateractiviteiten) in 2024 in % van bedrijven deelsector j in steekproef enquête
$A_{j, 2024}$	geschatte exportomvang (wateractiviteiten) van deelsector j in 2024 in steekproef enquête
$A_{t, 2024}$	geschatte exportomvang (wateractiviteiten) in 2024 van alle bedrijven in de watersector
WEX_{2023}	watersector exportindex in 2023 op basis van statistieken
WEX_{2024}	geschatte watersector exportindex in 2024 op basis van enquête

De WEX berekend op basis van de enquête onder bedrijven betreft een voorlopige realisatie/prognose. De WEX wordt op basis van de statistieken definitief vastgesteld.